

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Hirdetéseket
a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nyiltér petit sora 30 kr.

Ezer év!

Mi az? A nagy mindenségben egy röpke pillanat, a világtörténelemben pár sor, nekünk, e nemzetnek ezer éves küzdelmünk árán szerzett örökös dicsőségünk!

Ezer éve ma már, hogy fennáll ez a nemzet. Ezer éves multja után az abban ért hosszú harcok, dúló csapások ellenére ma erősebb, hatalmasabb ez a nemzet, mint volt valaha.

Üssük fel a világtörténelem lapját s látni fogjuk, hogy nemzetünk mellett az egykor óriások lettek törpévé, virágozó, nagy, hatalmas nemzetek satnyultak el, semmisültek meg, csak a magyar áll rendületlenül: „És annyi balszerencse közt, oly sok viszály után, megfogya bár, de törve nem, él nemzet e hazán!”

Lapozzuk e nemzet történelmét: látjuk a kezdetet, látjuk a fényt, a testvérharcok s sulyos igák korát.

Árpád szerette nekünk e szép hazát, hosszú nehéz küzdelmek árán jutott hozzá. Szent-István volt a magyarok első királya s az iszonyu tatárjárás után IV. Béla lett annak második megalapítója. Majd jött a fény s a hatalom kora; Nagy Lajos alatt három tenger mosta a magyar birodalmat és Mátyás, az igazságos, uralkodása alatt érte fénykorának tetőpontját.

Ezután látjuk e nemzet elnyomatását, százötven évi szenvedését, százötven évi harcát a törökkel. A hosszú szenvedés után ismét a hajnal pirját: budavár visszafoglalását. Később a szabadságharcz lefolyását, melyben új életet, erőt nyert e nemzet, megalkotta a szabadság, egyenlőség és testvériség korát.

Ezt az ezeréves multat ünnepli ma a magyar, nemzeti főnállásának millenniumát.

Büszkék lehetünk erre, hálát adhatunk a magyarok Istenének, hogy ezredik évét e nemzetnek olyképp megélni engedte.

Nincs magyar, kit, ha végig néz a jelen alkotásain, s lelki szemeivel betekint a jövőbe, büszke önértet ne fogna el s hálaimát rebegeve ne borulna le, áldva Istent, hogy magyaroknak született.

Fel tehát polgárok: ünnepeljünk! Érezzük át a lefolyt ezerév jelentőségét s hazafias lelkesedéssel vegyünk részt abban a nagy ünnepségekben, melyet e nemzet tart.

Együtt ünnepel a király is nemzetével, tegnap nyitotta meg Felső-egyes Urunk, I. Ferencz József, Magyarország apostoli királya, személyesen a millenniumi ünnepély központját, az ezredéves országos kiállítását.

Ezt a tegnapi napot, melyen elhangzott a legelső magyar ember, apostoli királyunk, ajkáról a nemzet iránt való elismerés szava, méltán mondhatjuk a nemzet Te Deumának.

A tegnappal megnyílt kiállítás nemcsak hazánk szellemi és közigazdasági állapota és előhaladásának bemutatása, hanem egyszersmind ezeréves fenállásunk bizonyítéka.

Tengeren túlról, idegen nemzetek jönnek hozzánk, édes hazánk szívébe, Magyarországra fő- és székvárosába, Budapestre, hogy az országos kiállítás, ezeréves dicsőségünknek méltó szószólóját megtekintsék.

Tengeren túl, idegen országban regélnek majd rólunk, hogy ez az Ázsiából jött magyar nép, egy oly nemzet, mely a nyugoti népek kulturájának teljes magaslatán állva, méltó arra a helyre, melyet elfoglal, melyet ezeréves dicsőséges multjával kivívott.

Legyen ez a lefolyt ezerév méltó fundamentuma egy újnak!

Tartsd meg s áld meg Isten a magyart új ezeréven át, hogy ezerév multán is legyen meg régi dicsőségében ez a nemzet, amely most egy szívvel-lélekkel kiáltja:

Éljen a király!
Éljen a haza!

Blázsik Mihály.

Két népgyűlés.

A m. vasárnap két népgyűlést is tartottak városunkban. Az egyiket Burg Dénes horgosi földbirtokos délelőt fél 10 órakor, a másikat Zichy Nándor gróf és társai délután 3 órakor.

A délelőtti népgyűlésen kizárólag csongrádi polgárok vettek részt, és a népgyűlés határozatát egyhangú lelkesedéssel fogadták el és Burg Dénest lelkesen megélték.

A délutáni gyűlésre Félégyháza és Kecskemétről mintegy 200-an; továbbá Csany és Szentesről mintegy 100-an jelentek meg, kik a templom előtt felállított tribünt körül vették. Ugy látszik, hogy ez természetesen volt előkészítve a hangulat csinálására, mert mint kitűnt, csak az idegenek lelkesedtek és éljeneztek, míg a helybeli polgárokat hidegen hagyta a néppárti szónokok beszéde, sőt a beszédeket gunyos megjegyzésekkel kísérték.

Alább, az igazsághoz hiven, tárgyilagosan közöljük mind két gyűlés lefolyását, csak arra figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy

a délutáni népgyűlés alkalmával, az éljenezések csak is a vidékiek szájából hangzottak fel, kiket úgy látszik csak azért hozott magával a néppárt szervező bizottsága.

A délelőtti népgyűlés.

Burg Dénes beszédének első tárgya az alsó és felső papság kapzsisága. Ennek illusztrálására elmondja, ha valaki egyik kezében feszületet, másikban malacot tart, a pap a malac után kap, mert malac soha sincs elég. Ismerik — folytatja — mindnyájan a papzsákot, legalább meséből. Azt láttam, hogy a pap zsákjának szája és oldala van, de olyan halandó még nincs, aki a papzsákjának fenekét látta volna, mert olyant még nem szóttek.

Milyenek a főurak? Csak azt sajnálják az ő jómódjukban, hogy nem két gyomruk, nem négy lábuk és nem négy kezük van, mert akkor folyton tobzódna. Ennek egyik tipikus alakja gróf Zichy Nándor, akinek testvérbátyja a muszkákat vezette be. Minnek az lón a következménye, hogy a németek 1849-ben Csongrádot kirabolták és felgyújtották. A történelem sokra tanít bennünket, de legjobban tanít akkor, amikor az események ismétlődnek és a mai napon megint ismétlődik, avval a különbséggel, hogy az akkori Zichy kozákokat, muszkákat, vezetett be, még a mai invasio helyesítő képességét akarja megmételyezni, és hiszékenységét kizsákmányolni a népnek; módjukban áll a polgártársaknak kísérletüket meghiusítani, és ez a mód a következő határozati javaslatban rejlik:

1. Mondja ki a népgyűlés, hogy tiltakozik minden olyan törekvés ellen, amely hazánk népének felekezeti békéjét és nyugalomát megzavarná, jöjjön ez bár az aranygyapjas rend lovagjától gróf Zichy Nándortól.

2. Visszautasítunk és megrovunk minden kísérletet, amely magyar hazánk, magyar népének elámitására, felrevezetésére és a magyar népnek a nemzetiségek részére való kiadására törekszik.

3. Tekintettel arra, hogy hazánk magyar lakossága azon vidéken szaporodik leglassabban, hol óriási papi és hitbizományi birtokok terülnek el, tekintettel arra, hogy magyar hazánk tekintélyes részét kitevő földbirtokok fölött való rendelkezés nem egyes kasztoknak, vagy kiváltságos osztályoknak szeszélyeit és pazarlásait kielégíteni, hanem az összes polgároknak biztos megélhetést nyújtani van hivatva és tekintettel végül arra az óriási aránytalan különbségre, amely Magyarország munkás népe és a fényűző, tobzódó papi osztály között van, mondja ki a népgyűlés, hogy kívánja a papi javaknak az állam részére való elvételét és a hitbizományok megszüntetését azon czélból, hogy az apró részletekben a törvényhozás által közforgalomba bocsájtásuk a nép között. Mondja ki a népgyűlés, hogy a falusi plébánosok 600 forint évi fizetést, a városiak ezret, a főpapok pedig hater forint évi fizetést kapjanak az állami pénztárból.

A határozati javaslat egyhangú lelkesedéssel elfogadtatott.

Délután gyér kíséret élén Hegyi Antal fogadta az érkező Zichyt. Üdvözlő Csongrád városának és vidékének katolikusai nevében, a ki benne és társaiban azon hazafi-

akat látja, akik hivatva vannak az országot az őt fenyegető pusztulástól megmenteni. Harmathoz hasonlítja őket, amely őt és társait, a lankadó füvet, megnedvesíti Isten. haza és a király — folytatja — a magyar alkotmány legyen mindenki szeretetének tárgya. Bizik a vallásban, a mely ezután 800 év után is fenfoga tartani az országot.

Zichy. Nem, mint gróf, nem mint titkos belső tanácsos, nem mint aranygyapjas jöttem a ti körötökbe, hanem mint az én keresztény hitemet és katolika egyházamat szerető polgár, mint a ti barátotok, mint a ti véretek. (Eljenzés.) És azért örvendek, hogy oly szívesen és lelkesen fogadtatok és üdvözölt a főtisztelendő lelkész ur. (Eljenzés.) De örvendek különösen azért, hogy ma délután isteni szolgálat után egész őszinteséggel elfogom mondhatni azt, amit igaznak tartok és hiszek, és a minőt hiszem, hogy mindnyájunknak, a mi szeretett polgártársaink, szeretett hazánkunk, keresztény nemzetünknek és egyházunknak javára válhatnak. (Eljenzés.) Nem panaszkodni, nem ócsárolni, hanem javítani a jobb jövőnek utait egyengetni ez a mi feladatunk. (Eljenzés.) Ezeket reményelem, hogy őszinte magyar szívvel fogjátok fogadni és hallani, ezért kezeség a baráti kegyesség, a melyben részesülök. És kérem a mindenhatót, hogy nekem erőt adjon, hogy működhessen a haza javára, erőt, kitartást, belátást, bigadságot, törvény iránti engedelmséget, a hazánk iránt való fogyhatatlan szeretetet, fejedelmünk iránt hűséget és soha nem muló ragaszkodást.

(Szünni nem akaró lelkes éljenzés a papok részéről!)

Népgyűlés.

Hegyi Antal bejelenti a vendégek megérkezését és céljukat. Megemlékezik a délelőtti tartott népgyűlésről és az azon rájuk mondott igazságokról. De az ő céluk — úgy mond — nem az hogy másoka rágalmazanak, hanem hogy ellenségeikkel szemben Krisztus szent elvét alkalmazzák.

Zichy gr. a népgyűlés elnöke megnyitja a gyűlést és maga előtt szeretne hallani: felolvastatja E s z t e r h á z y Móríczt hozzájuk intézett sorait, a ki őszintén sajnálja, hogy meg nem jelenhetett közöttünk, üdvözlét és rokonszenvének megnyilatkoását küldi.

Hálát ad Istennek, aki megengedte, hogy közöttük megjelenhetett és hogy előbb velük az Ur oltára előtt leborulhatott. A nemzet fennállásának zálogát a hitben látja és a vallásos életen kívül másból nem is kér. Ne higgye senki — mondja —, hogy a földi javak boldogíthatnak valakit is lélek ből is áll az ember nemcsak testből. Leghőbb vágya az anyjával való viszontlátás, az örök életnek a megváltó által adott közössége az emberek legnagyobb kincse.

A léleknek szabadságra van szüksége, a szabadság az igazságban, az igazság a hitben. A kinyilatkoztatott keresztény vallásban rejlik. A tudás csak keresi az igazságot, de nekünk igazság kell, hit, amely biztos alapra lehet csak családot, társaságot alapítani, ha feltorgatjuk a hit alapját, fel lesz forgatva minden, az igazságból nem lehet egy darabot sem elvenni, Krisztus igazsága csak egyben igaz, nagyszerű nem lehet. A hét szentség közül a házasság ép oly igaz, mint a többi, nem mondhatjuk rá ez nem az egyházé, hanem az enyém. (Eljenzés.) Ezt Krisztus tette le, amely családunkban rejlik, abba emberi ész nem szólhat bele. A hit az, amely az embert az állattól megkülönbözteti. Üdvözlő ő is a millenniumot, mert akkor jutott neki alkalom velük találkozni. Szent fogadalmat teszünk — folytatja —, hogy a házasság szentségeit érinteni nem engedjük, hogy követeljük azon törvények revízióját amelyek a házasság kinyilatkoztatott igazságával meg nem egyeztethetők, hogy követeljük, hogy megállapodunk azon a lejtőn, melyen az emberi észnek tévedései a nemzetet vezetni akarják, mert ott ahol az igazságtól eltérünk, ott nincs többé megállapodás, ott eltérünk mástól is, és amit ma az emberi ész jónak talál, azt holnap feldúlja. Alaptörvényein-

ket Istent alkotmányt hányszor sértis meg. Az alkotmányos alapelveknek alkalmazását a választási szabadságot hányszor vonták meg (helyeslés) és nem látják, hogy ezzel az alkotmányt ingatják meg hazánk és a felséges trónnak legbiztosabb támaszát (Helyes-és, ugy van, ugy van.) Foglalkozik azután azzal, hogy mi vezette őket hozzájuk. Mi mindnyájan egyek vagyunk, szeretetet, hitet, igazságot akarunk nem haszonlesésből, hanem keresztény katolikus kötelesség teljesítéséből és ha tévedünk, akkor égre emeljük kezeinket és azt mondjuk: Uram, bocsáss meg hogy tévedtem, amit cselekedtem, azt hitem szerint neked szentelem fel. (Lelkes éljenzés), mint igaz tevő, mint a titeket szerető polgár, mint felséges urunknak hű alattvalója, a kit Isten éltesen. (Eljenzés, helyeslés.)

Molnár János. Tisztelt Polgártársak! Nézzék mily gyönyörűen leng e zászló, szinte emelkedik az ember szíve, mikor látja ezt a zászlót. Felhívja a közönség figyelmét a zászlókon lévő czimerre és leírja azt. Ha ma akarnók lerajzolni egyik részén volna egy vertheimer kassza, a másikon pedig egy csomó koldus tarisznya az előbbi az arany borju imádás, az utóbbi az alacsony gabona ár jelképe, szóval koldus bot és koldus tarisznya. S hon atyák, a kik hazánk sorsát intézik, mitsem cselekedtek e bajok könnyebbítésére, holott egy kínai bölcsész is azt mondja, hogy a kormány férfi kötelessége az, hogy enni és inni adjon a népnek. A kormány a népek polgári házasságot adott, kitorlote a hetedik szentséget, jobb lét helyett polgári anyakönyveket adott neki. Előre bocsájtja, hogy nem akar a büntető törvénybe ütköző dolgokat cselekedni, mivel már egyszer megadta az árat, 1060 frtja sirja. Engedelmeskedik a törvényeknek, de jogában áll azokat felülbírálni, úgy tesz most a vallásszabadságról, a polgári házasságról és a polgári anyakönyvekről szóló törvényekkel. A vallás szabad gyakorlatáról szóló törvény felülbírálására térvén át, foglalkozik a régi népek szokásaival: az idegeneket ellenségnek tekintették, ellenségeik iránt a lehető legkegyetlenebbek voltak, a szegényeket és nyomorultakat megvetették, a beteg-ekkel nem törődtek, az adóst börtönbe vetették és sokszor szétrabolták. Hasonló rossz sorsuk volt a kézműveseknek és iparosoknak. Azokkal, akik közel állottak hozzájuk szintugy bántak: a rabszolgát a földmivelés eszközeinek tarították és nem is tekintették embernek, Gyermekeiket, ha testi hibában szenvedett, megölték, feleségüket, ha uva meghalt, elküldték. Ellentétben áll ezzel a keresztény vallás hite, melynek alapelve nem: szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet, hanem: tegyünk jót azokkal, akik minket gyűlölnék. A keresztény vallás nem ismer különbséget az emberek között: Krisztus nevelő atyja ács volt és ő is czen mesterséggel foglalkozott; hiszen itt van a pelda — mondja — ő excellentiája, egyformának tartja magát velünk. A keresztény családban a nő a család szíve, a gyermek a család szeretetének tárgya.

Miben áll a vallásszabadság? Ha valakinek tetszik egy libát imád, vallás szabad gyakorlat cím alatt megteheti; a kinek tetszik, letagadhatja az Istent az égből és a törvény védelmezi, mert szabad vallás gyakorlat van. A törvény behozatalát rosszszabnak mondja a hátramenésnél. Konkrét eseteket olvas fel ennek következményei képen. Buzdítja a közönséget, hogy szívvel és lélekkel támogassa a néppártot, mert ez írta ki zászlájára a vallásszabadság eltörlését. (Eljenzés.)

Attér a polgári házasságról szóló törvényre. A házasság — úgy mond — szentség, mint az oltári szentség vagy akármelyik más. Ma már nem annak tekintik, a templomban kötött házasság érvénytelen; gunyosan emlekszik meg a polgári házasságkötés módjáról.

Következményeiként felsorolja hányan nem vették igénybe a környező helyiségekben az egyházi áldást. Ezen kívül vannak olyanok is, a kik keresztelni sem viszik gyermekeiket. Mint az asszonyokat érdeklő tényt felemlíti az elválás könnyűségét Buz-

ditja a férfiakat, hogy a néppárttra szavazzanak, a nőket, hogy igyekezzenek erre férjeiket rávenni a gyermekeiket, hogy lekesüljenek a néppártért.

Attér az ugynevezett polgári anyakönyvekre. Nem egyszerűbb az anyakönyvvezetés új módja, mert a közegek nem ismerik a felek viszonyait, ellentétben a papokkal. Nem lett olcsóbb, mert ép most vettek fel 800,000 frtot az anyakönyvvezetők fizetésére. Tehát sem nem egyszerűbb, sem nem olcsóbb az anyakönyvvezetés új módja.

Határozati javaslatot olvas fel, amelynek tartalma: csongrádi népgyűlés tagjai egy szívvel lélekkel elfogadják a néppártot néppártnak, mint a vallás és a haza érdekét szíven viselő pártot és örömmel lesznek rajta, hogy eszméit diadalra juttassák, tiltakoznak a választási jog korlátozása ellen. Megáldja a közönséget. Az elnök a fenti határozatot kimondja és jegyzőkönyvbe véteti. (Helyeslés.)

B a k o n y i Elek. Dicsértessék a Jézus Krisztus. Tisztelt Polgártársak! Örömmel látja, hogy köszönési formája tetszésre talált. Megemlékezik Magyarországról szomorú vallási viszonyairól és attér a földmivelési dolgokra. A földmivelésügyi miniszteriumban 142 ember közül csak 9 foglalkozik a mi földmivelési ügyeinkkel. A többi a haszonbérbe kiadott erdők ügyeivel foglalkozik, Méltatlankodik az adó nagysága felett; sokalja az előirányzott összegeket. A gabona alacsony árért a kormányt hibáztatja, panaszkodik csatorna rendszer hiánya fölött; esetelen a szőlőművelők szomorú sorsát és kárhoztatja, hogy a pénzügyminiszter 10 milliót kamat nélkül adott kölcsön; ez és ilyenek okozzák azt, hogy nincs önálló bankunk. Ezeket a bajokon óhajt segíteni a néppárt. Igyekszik azonkívül a kis iparos osztály helyzetét is javítani. Ezért volna szükséges a nemzeti bank létesítése előtt kisebb pénzüzetek felállítását. A miniszterelnököt alkatmatlannak találja állása betöltésére. Bizik a néppárt működésének sikerében, amelynek fő célja a vallás sérthetlenségének fenntartása.

Ugy áldjon meg minket az Isten, így fejezi beszédét, amint a néppárt hívei maradunk.

Határozati javaslatot terjeszt elő, amelynek tartalma: A csongrádi népgyűlés melegen és lelkesen pártolja a kis ipar javítását, különösen a nyers anyagok beszerzésére szolgáló szövetkezetek felállítását, az ipar törvény megjavítása által a földmivelés sanyaru helyzetének javítását. Mivel mind a kettőt a néppárt képviselői igyekeznek kivinni, a népgyűlés minden jelen levő egész erejével győzelemre vinni törekszik a néppártot.

Eljenzés.

K á l m á n Károly (sósuti plébános). A néppártot és annak zászlóját Istentől származottnak mondja. A kereszties háboru vitézei a szent földért küzdöttek, dicső volt ennek lobogója, de a néppárt lobogója — így szól — ti mondjátok vajjon nem szent föld-e az, a melyen állunk, vagy nem szent földért küzdünk-e most is hazánk szent földjéért, melyben apátok vérei nyugodnak. Én tehát azt mondom, nem volt szentebb lobogó, mint a néppárt zászlója. Isten maga kívánja a magyar nép fennállását és a néppárt győzedelmét az ő-testamentum egyik pontját idézi és alkalmazza a meglevő viszonyokra, amelynél fogva azoknak el kell veszniök. Egy szívvel lélekkel kiáltuk tehát — éljen a néppárt. Ha valaki most is liberalizmusra adja szavazatát, elárulta pártját. Ebben egyesül minden földi jó, ez a mi szeretetünk Isten, az alkotmány és a haza földé iránt. Éljen-e tehát a liberalizmus? (Lelkes éljenzés!) Nem! éljen!

Zichy kívánja, hogy a komoly elhatározás, amely most a közönségben él, maradandó legyen. Nem elég a jót ismerni, azt cselekedni is keil. Ne adjuk el meggyőződésünket egy pár fillérért, mert azt Isten tette le szívünkbe. Tisztelnünk keil — úgy mond — azoknak meggyőződését is, akiknek nincs szavazatuk, mert nem

csak szavazó polgároknak ad a hon polgárságot. Isten adjon nekem és nektek erőt és kitartást, hogy azt eszelekedjünk, a mit kötelességünknek tartunk.

H e g y i köszönetet mond a közönségnek, a gyűlést berekeszti. Zichy azt hiszi, hogy egyet ért a közönséggel, midőn indítványozza, hogy a megyés püspök urnak a gyűlés tiszteletét küldi és áldását kéri.

Iskoláink államosítása.

Végre-valahára egy régen óhajtott kívánsága fog beteljesedni Csongrád város közönségének. Összes iskoláinak államosítása kilátásba helyeztetett. Bizony szebb milléniumi emléket nem kaphatott e sokat szenvedett város, minthogy iskoláit az állam átveszi. Kiszámíthatatlan előnye van ezen államosításnak; nem számítva, hogy a tanítás menete tervszerűbb, célirányosabb és a modern pedagógiai igényeknek megfelelőbb lesz. Ha csak az anyagi előnyt tekintjük is, mindjárt tisztában vagyunk azzal, hogy nagy tehertől szabadul meg a város. Eddig körülbelül 19 – 20 ezer forintot költöttünk évenként iskolai czélokra, ezután 10 ezer forintig szállna le az eddigi iskolai nagy teher.

Dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelő f. hó 28-án értekezletre hívta össze az előljárást és a képviselőtestület tagjait. Itt előterjesztette az alábbi miniszteri leiratot:

„Folyó évi márczius hó 20-án 415. sz. a. kelt jelentésére a csatolmányok visszazármazása mellett további eljárás végett értesitem a tanfelügyelőséget, mikép hajlandó vagyok Csongrád község államilag segélyezett községi elemi iskoláját az 1897/8. tanévtől kezdve állami kezelésbe átvenni s a népokt. törvény 27 és 34. §-ai szemelött tartásával fokozatosan kifejleszteni a következő feltételek alatt.

a) A polg. község tett ajánlatához képest az állami egyenes adók után eső 10% tiz % iskolai adót az áll. elemi iskola javára pontosan fizetni fogja;

b) az összes tanhelységek fűtésére szükséges tüzelő anyagot kellő minőség és mennyiségben beszerzi és kiszolgáltatja; továbbá

c) átadja a község meglevő iskolaépületeit az állami elemi népiskola használatába s a még szükséges tanhelyek előállítására saját erejéből gondoskodik, az átengedett épületek használati jogát telekkönyvileg is biztosítja;

d) az összes iskola helységek jó karban tartása, évenként a nagy szünetben teljesen tiszta karba hozatala felől a község gondoskodik;

e) átadja a község az állami iskola javára a most meglevő összes iskolai felszerelését s az ezután szükségessé váló tanhelységeknek czélszerű bebutorozása felől szintén gondoskodik.

Felhívom a tanfelügyelőséget, hogy ezen semmikép le nem kevesbithető feltételek elfogadása ügyében a községgel haladéknélkül tárgyaljon s annak eredménye felől f. évi ápril 30-ig tegyen jelentést.

Megjegyzem végül, hogy a kisdodovodák államosítása ügyében érdemileg csak akkor nyilatkozlatom, ha a község e tekintetben is a tőle telhető áldozatot meghozni

kész, illetve midőn a tanfelügyelőség a képviselőtestületnek a kisdodovodás ügyre vonatkozó határozatát bemutatja.

Budapest, ápril 19.

Wlassics.”

Ezen leiraton kívül megjegyezte a tanfelügyelő, hogy amennyiben kívánatos, a belvárosi iskolát helyezze jó karba a község, továbbá a kültéri iskolánál a tanítói lakot tanteremmé alakítsa és a tanyán a bérelt iskola-helyiség ügyében véglegesen határozzon. A központban üresen álló tantermet pedig iskolai használatra szerelje föl.

A mi a leirat b) pontját illeti, a tanfelügyelő ajánlotta, hogy az esetleges surlódások elkerülése végett, a fűtést és tüzelőanyag kiszolgáltatását váltsa meg a község évi 2500 frtéért. Tehát az összes iskolák átadása, az említettek szervezése és alakítása, fűtés és tüzelőanyag-váltásáért 2500 frt és az állami egyenes adók 10%-a lennének azon feltételek, melyeket az állam az elemi iskolák állami kezelésbe vételeért követel. Ezen kívánalommal szemben köteleznék magát az iskolák fokozatos további fejlesztéséről gondoskodni. Ez pedig városunkra nézve oly előny, melyet saját erőnkől a népoktatás érdekében 125% adó mellett már a közel jövőben sem lettünk volna képesek keresztülni.

Hogyha pedig az állam veszi át az elemi iskolákat, meg fog szűnni az a körülmény, hogy egy tanító 130 gyermeket oktasson, ha ugyan ennyit lelkiismeretesen tanítani képes volna. Le fog majd szállni a létszám 60—80 tanulóra, a mi az államnak az iskolák azonnali szaporítását teszi kötelességévé. A tanítói fizetés-rendezés szintén az állam kötelessége lesz. Körülbelül 500 frt törzsfizetés és 150 frt lakbér jöhet szóba. És ha a tanítók állam gondnoksága alá jönnek, a község évente öt-hatszáz forint tehertől is megszabadul, a mit jelenleg a nyugdíjalap javára fizet.

Ápril 29-én tartott rendkívüli közgyűlésen Holeczer Adolf községi jegyző ismertette a tényállást hiven, szeretettől lelkesedve az ügy iránt. Fölhozta, hogy a polgári iskolákat is átveszi az állam, ha a község évente 3000 ezer forint hozzájárulást ajánl és az épületeket a felszereléssel együtt átadja. Ezért köteleznék magát az állam, hogy a polgári iskolát hat osztályúvá fejleszti s ha a város telket ad, három éven belül polgári leányiskolát építet, a mit a saját tehetségünkől bizony sohasem építhettünk volna. Az ovodákat szintén hajlandó átvenni az állam, ha évente 1000 frt hozzájárulást ad és az ovoda-épületeket rendelkezésére bocsájtja a község.

Itt tehát az alkalom, tisztelt képviselő-testület, ragadjuk meg azt s kövessünk el mindent szeretett városunk érdekében. Szebb emlékekkel, mint az iskolák államosítása, nem is kezdhethetünk a második ezredévet. Dr. Tergina tanfelügyelő urnak azon kijelentése, hogy már 1896/7-ik tanévben állami kezelésbe adhatjuk az

iskolákat, csak úgy lehetséges, ha félretéve minden szűkkebltséget, iparkodunk népoktatásügyünk gordiusi esomóját megoldani. Mert válozik az idő, változnak az emberek is. Miniszterek buknak és miniszterek támadnak föl, de vajjon ha a mi államosításunk most elbukik, lesz-e egykor neki fel-támadása?! Egy másik kormánynak eszébe juthat esetleg a nemzetiségi vidékek államosítása, akkor pedig mi várhatunk iskoláink államosításával sokáig, — örökre.

Dicséretére legyen Csongrád város képviselőtestületének ez ügyben való magatartása, mert egyhangulag, lelkesedéssel mondotta ki, hogy az államosítást elfogadja.

A hazafias, nemes tettek önmagukat dicsérik.

A gyűlés lefolyása a következő volt:

H o l c z e r Adolf jegyző kimerítő részletességgel, a magasztos ügy szeretetétől áthatva, lelkesedéssel ismertette a tanfelügyelővel való tárgyalás eredményét s ajánlta azt a képviselőtestületnek, hogy egész terjedelmében fogadja el.

S ó h l y a Gyula főjegyző körültekintést vet városunk tanügyére s azon sajnálatos eredményt kénytelen kijelenteni, hogy a város jövőre, nagy kiadásai miatt, nem lesz képes iskoláit a modern paedagógia kívánalmaként tovább fejleszteni. s ma is létezik azon szomorú állapot, hogy egy tanító, a tanügy világos kárára 100-120 gyermeket is kénytelen oktatni, ha ugyan oktatni bírja. Ami pedig a polgári leányiskolát illeti, a képviselőtestület minden tagja átlátja, hogy azt saját erőnkől sohasem lennének képesek fölállítani. (Ugy van!) Belátva a vallás- és közoktatásügyi miniszter ajánlatának előnyösségét, ajánlja és elfogadja a határozati javaslatot.

i d. K á d á r Henrik azon nézetének ad kifejezést, hogy a képviselőtestület legalább egy hónapig tegye tanulmányozás tárgyává az ajánlatot s azután tárgyalja azt.

H e g y i Antal előre bocsájtja, hogy tekintve a város anyagi viszonyait, az államosításnak nem ellen-sége, hanem azt — a valláserkölcsi nevelés szempontjából — szükségesnek tartja, hogy a szerződés megkötésénél tekintettel legyenek az illetők Csongrád város katolikus közönségére és a vallástanítás módozatairól, biztosításáról gondoskodjanak. A határozati javaslatot elfogadja.

Dr. S z a r k a Mihály kívánatosnak tartja, hogy a kötendő szerződés a közgyűlés elé terjesztessék.

S ó h l y a Gyula id. Kádár Henrik v. képviselő szavaira reflektálva, kijelenti, hogy itt, a hol számok beszélnek, elhalasztásnak nincs helye; annál is inkább, mert a tanfelügyelő köteles ápril 30-ig e tárgyban a miniszternek jelentést tenni s továbbá a huza-vonát a község bánhatná meg. A mi Hegyi Antal v. képviselő felszólalását illeti a vallástanításról, szóló a felszólalást magáévá teszi s annak, valamint a polg. iskolában a latin nyelv tanításának kötelezettsé-

gét a kötendő szerződésben kívánja föltüntetni.

Csemegei Antal mondott ezután egy a lelkesedés tőzétől áthatott beszédet. Szeretett városának érdekét tartva szem előtt, a határozati javaslatot egész terjedelmében elfogadja s a miniszter képviselőjének kijelentésében biztosítékát látja iskoláink tova fejlesztésének.

Szoboda Ferencz azon nézetének ad kifejezést, hogy tekintettel arra, miszerint a hiteles másolatban bemutatott miniszteri rendelet nem szól sem az ovodáról, sem a polgári iskoláról, ez alkalommal a polgári iskolára és ovodákra vonatkozólag nem bocsájtkoznék tárgyalásba, hanem csupán az elemi iskolák államosításába menne bele; a többire vonatkozólag pedig a kötendő szerződés alkalmával ajánlatot tenne s csak a miniszternek arra adott nyilatkozata után bocsájtkoznék bele az azokat célzó államosítási tárgyalásokba.

Holczér Adolf és Csemegei Antal kijelentései után, miszerint az értekezlet azért ment bele az összes iskolák államosításába, mert arra őket a miniszter jogosított képviselője dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelő ur kérte, Szoboda Ferencz iskolaszéki elnök is belenyugodott s a városi képviselőtestület a benyújtott határozati javaslatot, Hegyi Antal javaslatának megtoldásával egyhangulag, lelkesedéssel elfogadta.

A szerződés megkötésére Szoboda Ferencz, id. Piroska István és Söhlya Gyula küldetnek ki.

Végül Kókai István kijelentette, hogy ő nem kebelez.

S. M.

UJDONSÁGOK.

— **A közigazgatási bizottság** mult hó 27-én tartott ülésében tárgyalta dr. Tergina Gyula kir. tanfelügyelő azon határozatát, mely szerint jóváhagyja a csongrádi iskolaszék ama intézkedését, hogy a „Nemzeti Iskola“ ellen sajtópert indithasson, de csakis a saját költségére. Továbbá megerősíti a tanfelügyelő intézkedését, mellyel Blázsik Mihályt biztat meg az elemi iskolák igazgatói teendőinek vezetésével és Szarka Ödönt azok vezetése alól föloldja. — Kíváncsian várjuk, hogy miként fog nálunk az elemi iskolai igazgatói kérdés dűlőre jutni.

— **Államosítás.** Dr. Tergina Gyula a mult hét folyamán városunkban időzött, hogy a képviselőtestület tagjaival az államosítás ügyében értekezzen. Ugyanekkor, a mennyire ideje engedte, egy-két osztályban látogatást is tett. Tőlünk Szegvárra, Csanyra rándult, hogy ott is megbeszélje az államosítás kérdését. Nálunk, mint azt egyik cikkünkben részletesen ismertettük, a képviselőtestület teljesen hozzájárult a tanfelügyelő propositiójához. A szerződés megkötésére id. Piroska István bíró, Szoboda Ferencz iskolaszéki elnök és Söhlya Gyula főjegyző küldettek ki.

— **Hirlapirói tisztesség.** Ugy látszik, hogy a Zichy Nándor gr. által alapított „Alkotmány“ című napi lap tudósítói nincsenek egész tisztába azzal a fogalommal, hogy mi az az ugynevezett hirlapirói tisztesség. Nem ismerik azt a határt, meddig párt érdekből, vagy ha úgy tetszik párt politikai szempont-

ból el lehet menni a hirlapirónak azon ügy szolgálatában, melynek előmozdítását tűzte ki céljául. Erre vall: az „Alkotmány“ m. hó 28-iki száma, midőn beszámol arról az eredményről, melyet a néppárt a m. vasárnap előtt nállunk Csongrádon. Hogy milyen vakmerő, a tényekkel homlokegyenest ellenkező tudósítást közöl a nevezett lap a néppárt csongrádi expediciójáról, hát jónak látjuk szórul szóra ideírni, a nevezett lapban megjelent néhány passust, hogy ez által bemutassuk azt az óriási szemfényvesztést, mellyel a nevezett lap saját párhiveit és a közvéleményt szándékkal akarja félre vezetni. Ugyanis: „A néppárt Csongrádon“ című cikkében a következő pazzszusok foglaltak: „Csongrádon imponáns volt a vezér és kíséretének fogadása. Tele volt a pályaudvar néppel. Zászló alatt vonultak ki a csongrádiak kicáló vendégük üdvözlésére, a kit Hegyi Antal csongrádi plebános fogadott szép beszéddel“ stb. Azután így folytatja: „Hosszu kocsisor élén lelkes éljenzés között vonult be azután a gróf a városba, Ünnepi ruhában várta a nép“ stb. Hát ez a vakmerő hazugság felülmul minden képzeletet. Ilyen valótlanságot csak azok képesek világgá bocsájtani: akik semmiféle eszköztől vissza nem riadnak, hogy céljukat elérhessék. Hiszen az egész város tudja, hogy a pályaudvarra senki egyéb, mint egyedül Hegyi Antal, a harangozó meg a segéd kántor vonultak ki. Zászló meg egyetlen egy szál volt, még pedig az, melyet a harangozó vitt ki a pályaudvarra. A városból egy szál polgár sem mozdult ki a „vezér“ fogadtatására. A hosszu kocsisort mindössze 9 kocsi képviselte. Az 1-ső fogat a Hegyié volt, mely a vezért és Hegyit szállította. 2—5-ig papokkal volt megrakva, 1 kocsin nők ültek, a többi 3 kocsi pedig idegeneket hozott, nem a néppárt kíséretét képezte; a többek közt egy kocsin Holczér Adolf jegyző jött; aki hivatalos ügyben járt Budapesten. Megjegyezzük még, hogy a 9 kocsi közül 6 fogadott, illetve 6 szállodai fiakker és 1 fuvaros kocsi volt; tehát Zichy Nándor gr. urat csak 3 fogat várta még pedig: 1 a Hegyi Antalé, 1 Söhlya Antal kántor uré és 1 Pikó Annáé. A bevonulás pedig nagy csendben történt; az utcán egy lélek sem várta; sőt mi több, nem hogy éljenek volna: hanem senki még a kalapját sem billentette meg a néppárti vezér és kíséretének. Az, hogy a nép ünnepi ruhába öltözött kétségtelen; de nem a Zichy Nándor ur tiszteletére: hanem a vasárnap tiszteletére; amennyiben nállunk minden vasárnap, ünnepi ruhát ölt, még a legszegényebb napszámos is. Most pedig, amennyiben az általunk elmondottak teljesen megfelelnek a valóságnak, ehhez hozzátenni, vagy ebből élvonni nem lehet; és hogy ez így történt, hivatkozunk a város összes polgáira, kik a bevonulást látták, ezek után városunk és a nagy közönség biralatára bizzuk a Zichy Nándor ur lapjában, az „Alkotmány“-ban megjelent cikk minősítését.

— **Hálaadó istentisztelet.** Hazánk ezer éves fennállásának ünneplése alkalmából, a helybeli izr. hitközség, május hó 3-án, vasárnap d. u. 3 órakor az izr. templomban hálaadó istentiszteletet rendez.

— **Milleneum a népisiskolákban.** Mint lapunkban már jelezve volt, a csongrádi községi elemi iskolák tanítótestülete a növendékek együttes közreműködésével nemzetünk ezeréves múltja emlékére május hó 9-én ünnepélyt rendez. Az ünnepély reggel 8 órakor veszi kezdetét a mikor is a tanítótestület az összes iskolás gyermekekkel együtt a temp-

lomba mennek hálaadó isteni tiszteletre. Szt. mise után a központi iskola udvarán a növendékek osztályonként fel fognak állani. Az iskolai ünnepély 9 órakor Kölesei himnuszának eléneklésével kezdődik. Ezután Szoboda Ferencz isksz. elnök néhány szót intéz a növendékekhez, méltatva az ünnepély jelentőségét. Inczedy Lászlónak „Ezer év“ című költeményét szavalja Eke Imre III. b. osztályu tanuló. Értekezés a honfoglalásról s a magyar ezer éves életéről, felolvassa Boda Márton tanító. „Magyarország térképeinek megkoszoruzása s a koszoruzás folyama alatt beszéd“ elmondja Kis Franczi V. oszt. növ. „Honfidal“ Petőfitől, éneklék a növendékek. „Árpád és a honfoglalás“, elmondja: Forgó Modol VI. oszt. növendék. „Munkács“, Irta: Bartók Lajos, elszavalja: Hornyik Sándor III. b. oszt. növ. „Szent Istvánról értekezés“ elmondja: Pozsár Julianna, VI. oszt. növ. „Imre herceg“, irta: Wázel Ferencz, szavalja: Tóth Ilonka V. oszt. növ. „Tatarjárás“, irta: Vida József, szavalja: Szabó József IV. a., oszt. növ. „Nagy Lajosról“, értekezés, elmondja: Forgó Mari V. oszt. növ. „Királyi tett“, irta: Dömény József, szavalja: Szepesi Magdolna VI. oszt. növ. „Hunyadi János“-ról, értekezés. elmondja Kádár Amália, V. oszt. növ. „Hunyadi“ irta: Czuczor Gergely, szavalja: Nyilas István, IV. b., oszt. növ. A „Mohácsi vészről“ értekezés, elmondja: Boross Rózsa V. oszt. növ. „A látnok“ irta: Kuthen, szavalja: Farkas Antal III. a., oszt. növ. „A magyar szabadságharc“-ról értekezés, elmondja: Borbás Erzsébet V. oszt. növ. „Előre“ irta: Tóth Kálmén, szavalja: Mondada Jenő IV. a., oszt. növ. „A magyar történelem legkiválóbb alakjai“ felolvassa Holly István tanító. „Lelkesítő beszéd“ tartja Molcz Nándor IV. a. oszt. növ. „Bezáró beszéd“ tartja Szoboda Ferencz, isk. sz. elnök. „Szózat“, éneklék a növendékek. Ennek bevégeztével a tanyai iskolák növendékei a városi népkertbe vonulnak zászló alatt, hol őket a községi Elöljáróság megvendégeli. A város belterületén levő növendékek megvendégelése pedig f. hó 11-én lesz a kilenczesben. Folyó hó 10-én pedig az iskolák udvarain a milleniumi fák ültetése fog megtörténi.

— **Halalozás.** Élte virágában érte a halál szele a legjobb testvér és jó barát földi porhüvelyét. Fülöp János iparos adta át lelkét Megvátójának, a testét az anyaföldnek. A boldogult csak 24 évet élt. Az emberiség legnagyobb és legelterjedtebb betegsége vitte sirjába: a tüdővész. Vajzen hány virág hervad el addig, míg e gyilkos kór gyógyszerát fölfödözi az orvosi tudomány?! Fülöp János egyike volt ifjúsága daczára is a legképzettebb iparosoknak. Csongrádon elvégezte a polgári iskola négy osztályát és mint iparos segéd majdnem folytonosan N. Váradon dolgozott. Mikor a betegség ágyba döntötte, hazajött s mult hó 30-án d. u. nagyszámu rokonság, ismerős és volt iskolatársai részvételével temetett el. Nyugodjék békével!

— **Majális.** Az önkéntes tüzoltó egylet választmánya elhatározta, hogy május hónapban a népkerti szinkörben, saját pénztára javára, majálisszerű mulatságot rendez. A kilátásba helyezett majálisra előre is fölhívjuk az aranyifjúság figyelmét.

— **Kanyaró.** Ugy látszik, állandó rovatot kell nyitnunk e járványos betegségnek. Legujabban a központi iskolában lépett föl oly mérvben, hogy a városi főorvos az említett iskolát 2 heti időtartamra hatóságilag bezáratta.

— **Kimutatás** 1896. évi ápril hóban városunkban történt születések és halálozásokról: született fiú 53, leány 42, összesen 95. A szülöttek közül két ikerszülésbe fiú 2, leány 2; törvénytelen születés 2 fiú; halva született 1 leány; elhalt férfi 27, nő 22, összesen 49. Eljegyzés történt 20 esetben; házasságra lépett 7.

— **Vásár.** F. hó 1-én tartatott a tavaszi, vagy mint a nép nevezi, a zöld vásár. Nekünk csakugyan zöld volt és zöld is marad mindig, míg vasárnapra nem helyezik. Ápril 30-án lett volna a jószág-vásár, de itt csak pangott a kereslet. 1-én d. u. meg jött egy tavaszi zivatar, hogy csak dörgött az ég, megeredt a zápor és — elmosta a vásárt. Régi példabeszéd, hogy: Rossz idő jár rá, mint a csongrádi vásárra.

— **Magyar Napló** címmel jelenik meg ezután a Közgazdasági Napló fővárosi napi lap. Tartalmas, a gazda közönség, szövetkezetek és iparosok érdekeit szolgáló organum a Magyar Napló. Vezetéckéit az első publicisták tollaiból hozza; tárcza rovata változatos és folytonosan egy regényt közöl. Napi újdonságai eredeti kézből és minden más lapot megelőzve jelennek meg. A külföldről részletes tudósításokat hoz. A Magyar Naplót melegen ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

Szerkesztői üzenet.

Sz. R. Budapest. Cikkét megkaptuk. Közléséről azon ókból kell lemondanunk, hogy ne támadjon olyan merész álma az átalakulásokon sikeresen keresztül vergődött helyi költőnknek, mintha őt mi komoly számba tudnánk venni. — A néppárti „zöngemény” se vert föl nagyobb port. — Szépirodalmi dolgozatokat szívesen látunk.

Feljels szerkesztő: **Eder János.**

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

549/896. tkv. sz.

Árverési hirdetem. kivonat.

A csongrádi kir. járásbiróság mint telegkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **a Csongrád-vari takarékpénztár** végrehajthatónak ifj. **Kókai Márton és társai** végrehajtást szenvedő elleni 11800 frt tőkekövetelés és minden járuléki iránti végrehajtási ügyében a csongrádi kir. járásbiróság területén levő, a csongrádi 3291. számú tjkvben foglalt 2040, hr. számú 1098 □ öl terü és ifj. Kókai Márton, Kókai József, Farkas és Maxi nevén álló o. é. 49 frtra becsült bokrosi, a csongrádi 5688. számú tjkvben foglalt 6745. számú 177/1600 hold terü s ugyanazok nevében álló 682 frtra becsült szőlőre, a csongrádi 2219. sz. tjkvben foglalt 6746/b. hr. számú 893 □ öl terü s ugyanazok nevében álló 340 frtra becsült szőlőre, — a csongrádi 1079 sz tjkvben foglalt (4758—4762. hr. számú 19587/1600 hold terü s ugyanazok nevében álló kettős halmi dűlőbeli 3/8 telekre s ugyanazok nevében álló kónyaszéki s (4851—4878/8.) hrszám alatti 114160/1600 hold terü allodiális földre mindkét ingatlanra nézve 34700 frt összes becsárban, a csongrádi 1745. számú tjkvben foglalt s ugyanazok nevében álló (4750—4754) hr. számú 491381/1600 hold terü és o. é. 12874 frtra becsült kónyaszéki 1 1/4 telekre, nemkülönben a csongrádi 2403. számú tjkvben foglalt s Biró Mihály és neje Kókai Veronika, valamint kisk Kacziba János, Sándor, Lajos, Margit, Anna nevén álló és (7970—7974) hrszám

alatti 42324/1600 hold terü s o. é. 4857. frtra becsült mámai dűlőbeli 7/8 telekre az árverést a fent ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi június hó 5-ik napján délelőtti 9 órakor a csongrádi kir. járásbiróságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 100%-át vagyis 4 frt 90 kr, 68 frt 20 kr, 34 frt, — 3470 frt, 1287 frt 40 kr. és 485

frt 70 krt késpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csongrádon, a kir. járásbiróság, mint tkvi hatóságnál, 1896. febr. 27.

Szarika, kir. járásbíró.

Különlegesség: poloska, moly, konyha-

bogár és bolha ellen.

Különlegesség: poloska, moly, konyha-
bogár és bolha ellen.

„ZACHERLIN”

Pusztító hatása! Pusztít mindenféle férgeket,
mint semmi más szer, azért híres és keresett az egész világon,
mint egyetlen a maga nemében.

ISMERTETŐ JELE: 1. a lepecsételt palaezk;
2. a ZACHERL név.

Kapható helyben:

Bagossy József és Bagossy Gábor kereskedő uraknál.

9-4

Szálloda megnyitás.

Az alulírott igazgatóság tisztelettel értesíti a nagy közönséget, hogy a

(Hotel) Royal Szálloda

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.47. 49,

mely Ray Rezsőnek, a híres műépítésznek tervei szerint nagy pompával épült, ez év ápril 30-án nyitott meg. A rendkívül elegáns és minden modern kényelemmel berendezett elsőrangú szálloda, látványosságát képezi az egész osztrák-magyar monarchiának.

A belső berendezés, a maga egészében, művészi kivitelű, különösen pedig a külön följáróval bíró dísz-terem, az interieurök, a tényes, családok számára való lakosztályok, melyek előszobából, hálószobából, szalonból és kis étkezőteremből állanak, továbbá a lakodalmi terem és separék, oly újítások, aminőket a fashionable világ-szállodák is nyújtanak. A t. e. uraságok és a közönség rendelkezésére áll 250 fölötté elegáns szoba, mindenik telefontal, normális árak mellett.

☛ Elsőrangú vendéglő és kávéház saját vezetésünk alatt. ☛

Kiváló tisztelettel:

Az igazgatóság.

3-1

Költéshez való tojások.

Valódi Bráma tyuk tojás drbja 15 kr., Hollandi fekete, nagy fehér bubbal darabja 25 kr., Hondans tyuk tojás 25 kr. drbja, valódi Steier tyuk tojás drbja 10 kr. ezüst Paduai drbja 30 kr., Langhausi drbja 30 kr., Pulyka drbja 30 kr., ezüst Viadotti drbja 30 kr., Törpék drbja 30 kr., Olasz tyuk drbja 30 kr., Chochinainai drbja 25 kr., Erdélyi mez-telen nyaku drbja 20 kr., Dorkingi drbja 25 kr., Yokohamai drbja 50 kr., Emdeni oriai ludojás drbja 1 frt., Pekingi kaesa drbja 20 kr. nagy Olasz kaesa tojás darabja 20 kr.

Szétküldök csupán tiszta faj állatoktól; tiszta faj valódiságáért kezességet vállalok.

Max Pauly,
Köflach (Steiermark)

6-3

FÉLIX-FÜRDŐ

NAGYVÁRAD MELLETT.

Kényelmes közlekedés. Vasuton Nagyváradtól fél, kocsin háromnegyed órai távolban. Május-augusztus hónapokban naponta 10, vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasuti állomás közvetlenül a fürdőtelep mellett van.

Az európai hírű 49 C meleg természetes hévíz javulva van; az izületek és izmok eszozs bántalmainál, idült s különösen savós izületi loboknál, csonttörések és ficzajok után visszamaradt fájdalomnál, köszvénynél és annak különböző alakjainál; idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különböző bőrbajoknál, végre a női ivarszervek bizonyos bajainál, különösen a méh mögötti és közötti izzadmányoknál; belsőleg: heveny és idült gyomor-bántalmaknál, máj-bajok és vesekövek eseteiben. Állandó fürdőorvos Dr. Kazay Kálmán A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 krtól 3 frt között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hirlapokkal zongora és tekeasztallal Terraszok szép kilátással Éttermek Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő öserdőben. Az erdőben jó tekepálya.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Állandó kitűnő zenekar. Prospektust kivanatra küld

3-2

a fürdőkezelőség.

* Utolsó főhuzás. *

Magyar

osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Május 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	=	korona
1 jutalomdíj	600 000	=	600 000
1 „	400 000	=	400 000
1 „	300 000	=	300 000
1 „	200 000	=	200 000
1 „	100 000	=	100 000
2 „	40 000	=	80 000
2 „	20 000	=	40 000
5 „	10 000	=	50 000
10 „	8 000	=	80 000
34 „	6 000	=	204 000
100 „	2 000	=	200 000
200 „	1 000	=	200 000
2 650 „	200	=	530 000
22 000 „	150	=	3 300 000
25 007 nyeremények és 1 jutalom		=	6 284 000

III. osztályú vételsorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60.—	30.—	6.—	3.— forint

Ezen eredeti sorsjegy árakon kívül ajánlott levél portója és nyeremény jegy: ökért 25 Kr. mellékiendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürgöny cím: Lottoheintze Budapest.

Szépitőszér különlegességek

FISCHER RÓBERT

a vegyészet tudora, a szépitőszér készítő vegyészeti laboratóriumból.

Bécs. I. Habsburgergasse
4. II. emelet.

SZÖRVESTŐ-SZER

(EPILATOIRE) az arc-ször, a kézen s a karokon stb. előforduló ször teljes kiirtására.

A kellemetlen helyen levő szörnek akkénti kipusztítása, hogy az *soha többé* utána ne nőjön; eddig csak óhaj volt, mivel ezt eddig semmiféle szerrel sem érhetők el. *Feltűnést* kelt ennélfogva az én szerem, a mely nemcsak a szört pusztítja el, hanem annak utannanövését is meggátolja, annál inkább, mert én a siker érdekében teljes garancziát nyújtok s kötelezem magamat, ha a ször a kívánt eredménnyel nem járna, a teljes összeg visszaadására.

A különlegességek árai:

Szörvesztő-szer (Epilatoire) 1 kis üveg 5 frt. 1 nagy üveg 10 frt.

Szeplő-kenőcs 1 tégely 2 frt. (Bérmentes küldéssel 20 krral több.)

Ozon vízben felfogva 1 üveg $1\frac{1}{2}$ liter 1 frt 25 kr.

Szökítő-víz Blondeur $\frac{1}{2}$ literes üveg 3 frt.

„Fő” hajfestő-szer, 1 doboz — fest szökétől feketéig — 1 frt, 3 frt és 5 frt.

Poudre Email köznapi puder 3 szín változatban 1 karton pirosítóval 3 frt. Karton pirosító nélkül 2 frt.

Szer vörös orr ellen, 1 doboz 2 frt.

Gyógyászati quazz homok a miteszer eltávolítására 1 frt, 1.50.

Az *Ozon* és az egyes különlegességi szerek használatáról szóló ismertető füzetek ingyen és bérmentesen.

A szerek ártalmatlan voltáról tanuskodó bizonyítványok betekintethetők, ugyancsak a világ minden részéről érkezett köszönőiratok ezret. Teljes megbízható szakszerű *felvilágosítások* minden kosmetikus kérdésben ingyen naponta d. e. 10-12-ig, délután 2-4 óráig. Vidékre levél átján.

Raktár Budapestben: *Török József* gyógyszerárában Király-utca. *Fáy Kiss J.* gyógyszerésznél a „Nagy Kristóf”-hoz.

12-6